

### **Соціокультурна динаміка в українському суспільстві**

Визначальним у культурній динаміці в Україні є чітка її спрямованість на створення нової моделі культурного розвитку, яка ґрунтується на креативності та інтеграції української культури у світовий культурний простір, зростання ролі культури у зміцненні позитивного іміджу України у світі [1, с. 76]. Українці віками творили самобутню культуру, успадковуючи цінності предків, осмислюючи надбання інших народів [2, с. 9-10].

Концептуальні засади культурної динаміки в Україні цілком збігаються з теоретичними підходами, які застосовуються у культурній політиці європейських країн. У висновку Ради Європи «Культурна політика України – оцінка міжнародних експертів» зазначено, що протягом останнього десятиліття Європа сформулювала кілька ключових принципів своєї культурної політики. У звіті Ради Європи «In from the Margins» (1997) [3] ідеться про те, що більшість європейських країн здійснюють свою культурну політику відповідно до чотирьох ключових принципів: сприяння культурній ідентичності, культурній різноманітності, творчості, участі у культурному житті.

Відомий американський учений С. Ханінгтон відзначив, що у сучасному світі культурні ідентичності (етнічні, національні, релігійні, цивілізаційні) посідають центральне місце, а союзи, антагонізми і державна політика формується з урахуванням культурної близькості і культурних відмінностей [4, с.142-143]. Автор наголошує, що доцільніше групувати країни, враховуючи не їхні політичні чи економічні системи, не рівень економічного розвитку, а культурні і цивілізаційні критерії. Цивілізація є повною культурною сутністю. Села, регіони, етнічні групи, народи, релігійні спільноти мають свою специфічну культуру, яка відображає різний рівень їхньої культурної неоднорідності. Цивілізації визначаються наявністю спільних ознак об'єктивного порядку: мови, історії, релігії, звичаїв, інститутів, а також суб'єктивною самоідентифікацією людей. Така культурна самоідентифікація людей може змінюватись і внаслідок зміни складу і кордонів тієї чи іншої цивілізації [5, с. 34].

Особливістю соціокультурної динаміки в українському суспільстві у процесі націотворення є те, що вона зумовлена його поліетнічним, полікультурним характером. Державна політика визначає і підтримує курс на рівноправний розвиток культур кожної з етнічних спільнот, які проживають в Україні. Зарубіжні та вітчизняні вчені визначають її як політику мультикультуралізму, спрямовану на збереження і розвиток в окремій країні й у світі загалом культурних відмінностей [1, с. 77]. Ч. Тейлор у своїй праці «Мультикультуралізм і «політика визнання»» [6] зазначає, що інші культури існують, і ми повинні й надалі жити разом – водночас як у межах усього світу, так і перемішані в кожному окремому суспільстві. Мультикультуралізм означає вироблення правил і норм співіснування різних культур і їх носіїв в одному правовому, соціальному, економічному полі [7, с. 114].

Політикою мультикультуралізму передбачено толерантність щодо інших культур у поліетнічному суспільстві з метою їх взаємного проникнення, збагачення і розвитку у загальному потоці масової культури. Така політика культивується здебільшого у

високорозвинених суспільствах Європи, у яких давно досягнуто високого рівня культурного розвитку [8, с. 38-39].

Отже, Україна, ставши на незалежний шлях розвитку, обрала стратегічний курс на входження до європейського простору, налагодження широкомасштабних відносин із прогресуючим інтеграційним об'єднанням в силу історичних і культурно-цивілізаційних чинників. Ґрунтується цей вибір на її життєво важливих інтересах, історичному прагненні українського народу бути невід'ємною частиною єдиної Європи. Європейські прагнення України імперативно вимагають як проведення відповідної політики та імплементацію і розвиток на національному ґрунті тих культурно-цивілізаційних норм і цінностей, які притаманні державам Європейського Союзу, так і збереження своєї самобутності.

#### ***Список використаних джерел***

1. Антонюк О.В. Соціокультурна динаміка українського соціуму в умовах глобалізації / О. В. Антонюк // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – 2013 (1). - С. 73-82.
2. Перегуда Є. В. Історія української культури: навчальний посібник / Є. В. Перегуда, В. Ф. Панібудьласка, А. В. Тороп, В. П. Макогон, П. О. Дьомкін, В. Ф. Деревінський, С. В. Савойська, С. В. Стеценко, В. В. Бабич, Т. В. Шевельова, П. П. Оксюковський. – К. : КНУБА, 2010. – 149 с.
3. Рада культурної співпраці, березень 2007 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [mincult.kmu.gov.ua/mincult/doccatalog/document?id=95770](http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/doccatalog/document?id=95770)
4. Ханінгтон С. Столкновение цивилизаций и изменение мирового порядка (отрывки из книги) / С.Ханінгтон // ProetContra. – 1997. – Т. 2. - № 2.
5. Ханінгтон С. Столкновение цивилизаций / С.Ханінгтон // Полис. – 1994. - № 1.
6. Тейлор Ч. Мультикультуралізм і «політика визнання» / Ч. Тейлор; пер. з англ. – К.: Альтерпрес, 2004. – 172 с.
7. Духовні цінності в умовах глобальних цивілізаційних трансформацій: монографія / ред. Власової, Т. М. Тально. – Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2009. – С. 114. (404 с.)
8. Кімлічка В. Лібералізм і права меншин / В. Кімлічка ; гол. ред. Дж. Перлін. – Харків : Центр Освітніх Ініціатив, 2001.